

Vila Eltis Varnsdorf

Místo:	Varnsdorf, T. G. Masaryka čp. 2180
GPS:	50°54'38.3"N 14°37'40.2"E
Návrh:	1927
Doba výstavby:	1928
Klient:	Martin Eltis
Poznámka:	dnes školka

Vila Eltis, pohled od severozápadu, stav 2020, foto: Till Schuster

Třípodlažní vila zaujímá parcelu na rohu ulic a svou mohutností a zejména architektonickým pojetím tvoří dominantu vilové čtvrti. Hmota objektu je skladbou několika hranolů završených plochou střechou. Dům byl vertikálně rozdělen do dvou provozních částí – obytné a pracovní. Soukromí hosté vstupovali reprezentačním vchodem do haly, odkud stoupá jednoduché dřevěné schodiště zdobené ladností svého zakřivení. V posledním podlaží se v duchu osvětových myšlenek funkcionalismu nacházela tělocvična se sprchou a obrovská terasa, již architekt v projektu označil za sluneční lázně. Boční vchod byl určen služebnictvu a klientům stavebníka, který se živil jako právník. Vede přímo do prostoru vedlejšího schodiště vyvedeného v broušeném teracu. Z vnitřního vybavení se dochovaly četné vestavěné skříně, často dýhované exotickými dřeviny. Mezi kuchyní a jídelnou stála oboustranná skříň, skrze otvor v ní bylo možné servírovat jídlo. Přestály také dveře i s kováním, všechny vnitřní i hlavní vchodové.

Hans Richter patřil k úplně prvním, kdo na sever Čech přinesl ploché střechy. A zatímco české vnitrozemí přijalo funkcionalismus takřka jako státní styl, v oblastech s německou většinou panoval konzervativnější vkus.

Městská rada Varnsdorfu roku 1927 nejdříve odmítla Eltisi povolit stavbu z obav z příkré disharmonie s přiléhajícími budovami. Jak dokládají dodatečné kresby do projektu, stavebník už zvažoval osadit dům sedlovou střechou. Právník nakonec prosadil svou vizi po úspěšném odvolání k Zemské politické správě v Praze. Ta zrušila rozhodnutí městské rady jako odporující zákonu a v odůvodnění podrobně vysvětlila Varnsdorfským, v čem tkví krása novodobé architektury.

Vila přestala sloužit původnímu účelu začátkem čtyřicátých let. Martin Eltis byl židovského vyznání, podle všeho mu nacisté dům zkonfiskovali. Novým správcem se stala organizace Nationalsozialistische Volkswohlfahrt. Zřídila v objektu mateřskou školu. První necitlivé stavební zásahy se odehrály už za války, počítalo se i se zastřešením a přetvořením slunečních lázní na další ložnici. Záměr zkrachoval na válečném nedostatku materiálu. Oprášen byl ale v roce 1962 při úpravách objektu pro účely dětského domova. Vila tak ztratila část ze své vzdušnosti a promyšlené kompozice. Od roku 1967 slouží dům jako mateřská škola. V posledních letech došlo k řadě necitlivých zásahů, jako zazdění prosklené stěny zimní zahrady, osazení plastových dveří a oken nebo výměny originální kované branky v typickém autorském designu Hanse Richtera.

Vila Eltis, bývalá jídelna s podávacím okénkem, stav 2020, foto: Till Schuster